

37. zasedání sekce SDRUK ČR pro bibliografii

14.–15. 4. 2026

Historický ústav AV, Praha

Obsah

Zahájení	3
AI v katalogizaci	3
Česká literární bibliografie: novinky 2026	3
Kooperační systém ANL, vyhodnocení za rok 2025 a projekty v roce 2026.....	7
Bibliografie 4.0 - transformace informační vědy v digitální éře	8
Kulatý stůl bibliografie. Kam kráčíš, bibliografie?	9
Novinky v katalogizaci	11
Slovník českých knihovníků od posledního jednání sekce SDRUK pro bibliografii.....	13
Tištěné bibliografie za rok 2025	14
Diskuze o budoucnosti bibliografie a možnostech propagace bibliografie a bibliografické činnosti ...	14
Přílohy:.....	17
Tištěné bibliografie za rok 2025	18
Bibliografická činnost členských knihoven:	19
Činnost pracoviště bibliografie Středočeské vědecké knihovny v Kladně.....	19
ZPRÁVA O BIBLIOGRAFICKÉ ČINNOSTI KNIHOVNY FYZIKÁLNÍHO ÚSTAVU AV ČR, v. v. i.	23
Bibliografická a rešeršní činnost MSVK v Ostravě v roce 2025	24
Oddělení biobibliografických studií a knihovny Historického ústavu AV ČR Sekce historické bibliografie v roce 2025	26
Krajská knihovna Vysočiny	27
Zpráva o bibliografické činnosti Ústavu pro jazyk český AV ČR.....	28
Zpráva o činnosti Oddělení bibliografie pedagogické knihovny v roce 2025	29
Zpráva o činnosti Bibliografického oddělení KVK v Liberci 2025.....	31
MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA V BRNĚ	32
Oddělení bibliografie a informačních služeb KKFBZ v roce 2025	33
Bibliografická činnost KKKV v roce 2025	34
Činnost regionálního oddělení Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích za rok 2025	35
Bibliografická a informační činnost oddělení prezenčních služeb Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje v roce 2025	37
Činnost Oddělení studoven a časopisů Knihovny Ústeckého kraje za období od 1. 1. 2025 do 31. 12. 2025	38
Vědecká knihovna v Olomouci za rok 2026.....	40
Krajská knihovna v Pardubicích	41

14. 4. 2026

Zahájení

Jednání zahájili PhDr. Jaroslava Škudrnová, vedoucí Oddělení biobibliografických studií a knihovny a Ing. Jan Kaňka, předseda sekce SDRUK pro bibliografii

AI v katalogizaci / Jan Rychtář, Trinera

- představeno fungování systému *AI katalogizace*, který vznikl z důvodu potřeby zrychlení a automatizace katalogizace
- MZK v rámci NPO vypsala projekt a vytvořili tento systém
- nemá za účel nahradit knihovníka, ale pomoci mu urychlit práci
- funguje jako plnohodnotný editor MARCu
- byla předvedena praktická ukázka fungování systému a zpracování záznamu článku a vyplňování jednotlivých polí

Česká literární bibliografie: novinky 2026 / Mgr. Vojtěch Malínek, Ph.D.

- databáze ALKARO
 - projekt NAKI
 - vytvoření alespoň 20 000 záznamů z almanachů, kalendářů a ročenek
 - dosud vytvořeno cca 16 000 záznamů

- metodika bibliografického zpracování kalendářů, almanachů a ročenek byla certifikována MK v roce 2025
- databáze Český literární exil
 - projekt NAKI
 - vytvoření alespoň 25 000 záznamů
 - dosud vytvořeno cca 16 000 záznamů
 - obsahuje i beletrii a světovou literaturu
 - na podzim 2026 bude výstava v Muzeu literatury Památníku národního písemnictví
 - jedním z výstupů bude interaktivní mapa
- Databáze českého literárního překladu
 - projekt Translation Spaces: Circulation of Knowledge in the Habsburg Monarchy between 1848 and 1918 (GA ČR+FWF; 2026–2028)
 - navazuje na projekt O. Vimra Globální trajektorie české literatury
 - zahrnuje revidovaná data z katalogů národních knihoven a informace o překladatelích a originálních názvech
 - aktuálně obsahuje cca 4 000 položek
 - více informací lze nalézt: <https://clb.ucl.cas.cz/databaze/ceska-literatura-v-prekladu/>
 - v roce 2025 vyšla publikace O. Vimra Atlas české světové literatury (1817-2019)
- České literární osobnosti
 - bibliografická databáze
 - obsahuje více než 40 000 hesel
 - hesla obsahují životopisné údaje, místa a data narození a úmrtí, varianty jmen, šifry, pseudonymy, prolinky do bibliografické báze i k jiným osobám a na externí zdroje, zdroje informací
 - přímý vstup do databáze: <https://clo.ucl.cas.cz>
 - je přímo provázána s daty České literární bibliografie
- Open Science II
 - projekt Operačního programu Jan Amos Komenský (2025–2028)
 - projekt spojuje 11 partnerů, koordinuje je UK
 - implementace platformy European Open Science Cloud (EOSC.CZ) a open access principů v rámci oborových komunit
 - ČLB koordinuje cluster Humanitní vědy a umění
 - ČLB spravuje repozitář pro bibliografická data
 - RETROBI – převod bibliografických dat z lístkových kartoték
 - Bibliografický katalog ČS(S)R – převod bibliografických dat z tištěných bibliografií
 - převádí hesla biografických slovníků do podoby strukturovaných dat, vytváří metodiky, metadatový model (věcný popis, forma/žánr, literární díla)
 - převod Databáze literárních cen
- Repozitář pro bibliografická data (BDR)
 - cílem:
 - vytvořit standardizované prostředí pro dlouhodobou archivaci bibliografických datasetů pro potřeby sdílení bibliografických dat a datového výzkumu
 - vytvořit související ekosystém standardů, metodických postupů a softwarových nástrojů navázaných na takový systém
 - posílit spolupráci mezi komunitami producentů dat a datových výzkumníků
 - typy přijímaných dat:
 - bibliografické databáze

- autoritní databáze
 - související ontologie a řízené slovníky
 - soupisy bibliografických údajů a referencí
- nepřijímané:
 - skeny/obrázky (naskenované kartotéky, tištěné soupisy a bibliografie)
 - software pro práci s bibliografickými daty
 - trénovací modely pro strojové učení
- technické formáty souborů:
 - přijímané: mrc, mrk, MARCXML, bib (AS), csv, xml, json, txt, RDF, TTL, ris
 - snaha vyhnout se ukládání dat ve zcela proprietárních či archaických formátech
- datové standardy:
 - MARC21, UNIMARC, BibFrame, Dublin Core, CIDOC-CRM, SKOS, Wikidata atd.
 - uložení dat (v případě proprietární datové struktury) pouze po schválení správcem repozitáře (podmínkou bude kvalitní dokumentace)
- datasety se často verzují, protože v původním datasetu nejen že přibývají záznamy nové, ale v různé míře dochází i k průběžným aktualizacím záznamů starších
- funkce repozitáře:
 - přidělování DOI pro celý dataset, které vždy odkazuje na nejnovější verzi a zároveň přidělování DOI každé nové verzi záznamu z důvodu různé potřeby citování)
 - podpora vyhledatelnosti a strojové čitelnosti záznamů pro automatické systémy
 - repozitář by měl být v ideálním případě doplněn o soubor nastavbových softwarových nástrojů pro kontrolu integrity dat, jejich konverzi do variantních formátů i základní statistickou analýzu a vizualizaci jednotlivých datasetů atd.
- kritéria pro přijetí dat:
 - minimální metadatový popis (metadatový model CCMM, jen nezbytné doplňky)
 - dokumentace datasetu (struktura, excerptní zásady, historické proměny atp.)
- při licencování se zvažuje podmínit uložení datasetu licencováním některou z variant CC licencí
- uživatelské role:
 - správce repozitáře
 - „pravidelný“ uživatel (vyšší práva)
 - běžný uživatel (základní práva)
 - neregistrovaný uživatel
- harmonogram činností:
 - zima 2026 – vstupní analýza
 - jaro 2026 – rozhovory s metodiky NRP a provozovateli repozitářů, veřejné konzultace s uživatelskými skupinami v ČR i v zahraničí
 - léto 2026 – příprava finální verze zadání
 - podzim 2026 – výběr konkrétního repozitářového systému
 - 2027-2028 – vlastní implementace repozitáře
 - prosinec 2028 – spuštění v ostrém provozu
- RETROBI – převody analogových bibliografií
 - Retrospektivní bibliografie české literatury:

- roky: 1771–1945
- cca 1,6 milionu excerpčních lístků
- části: autorská, odkazová, předmětová, dešifrační, dešifratová (+ ikonický materiál)
- více než 500 zpracovaných titulů
- zaměření na českou i světovou literaturu a kulturní život
- v češtině, němčině a slovenštině
- digitalizace proběhla v letech 2009–2011 v systému RETROBI, možnost fulltextového vyhledávání v OCR prepisech
- cca 25 000 lístků uživatelských prepisů
- v letech 2017–2020 proběhla poloautomatizovaná indexace
 - autorů – 529 623 lístků
 - osob / předmětů – 592 294 lístků
 - zdrojových dokumentů – 803 047 lístků
 - roků vydání – 1 076 533 lístků
- současné modely jsou natrénovány na více než 10 tisících katalogových lístků, což je přes 69 tisíc textových řádků
- segmentační model
 - spolehlivost 43,3 %
 - téměř bezchybně rozpoznává regiony na lístcích
 - je potřeba korigovat jen nestandardně uspořádané lístky (komentáře a vpisky na neobvyklých místech)
 - řádky a jejich typy (začátek odstavce) rozpoznává dobře ve strojopise a teď už jakžtakž i v rukopisech
 - model zatím neumí spolehlivě přiřadit správný typ ke vpiskům a škrtnutým řádkům (řádek rozpozná, ale přiřadí jim defaultní typ nebo „začátek odstavce“)
- čtecí model
 - spolehlivost 97,2 %
 - strojopis přečten takřka bezchybně, dílčí opravy potřeba jen při přepisování nebo vpisování
 - u rukopisu záleží na jejich četnosti, u frekventovaných rukopisů je třeba opravit obvykle několik znaků, cca čtvrtinu řádků není třeba opravovat vůbec, méně frekventované rukopisy je třeba doladit
- zahájen vývoj modelu a UI pro převod fulltextů do strukturovaných dat
- Převody analogových bibliografií – BK ČS(S)R
 - cílem je testovat možnosti převodu tištěných bibliografií do podoby strukturované databáze
 - jako testovací data použity tištěné bibliografie z produkce Ústavu pro českou literaturu a Bibliografický katalog ČS(S)R. Články
 - je v plánu porovnat možnosti strojové segmentace a strojového učení
- Ontologie pro literární vědu
 - cílem je vývoj ontologií pro popis literárního a literárněvědného obsahu
 - ontologie budou koncipovány jako nadstavbová vrstva nad autoritami
 - jako testovací data byla použita Databáze České literární bibliografie
 - je v plánu věcný popis, forma/žánr, literární díla, jazykové varianty termínů, mapování na oborovou terminologii a referenční příručky a wikidat
- Kramerius

- byly propojeny záznamy České literární bibliografie s digitalizovanými verzemi článků v Krameriovi Národní knihy a Moravské zemské knihovny
- byly porovnávány metadata v poli 773g a 773q a metadata v Krameriovi
- úspěšnost cca 25 % - celkem 620 000 záznamů, 237 248 jednotlivých propojení, propojeno 159 278 jedinečných záznamů
- softwary
 - VuFind
 - doplněna možnost snadného propojení dotazu do bibliografické a autoritní báze
 - nově se zobrazují obsahy publikací přebírané z Obálky knih a je možné v nich vyhledávat
 - byla přidána nová funkce pro snadné kombinování hodnot faset pomocí logických operátorů
 - ve výpisu fasety Zobrazit vše je nyní možné využít fulltextový filtr
 - přihlášení uživatelé mohou ukládat dotazy a dostávat e-mailem přehled změn od jejich posledního spuštění
 - Literarybibliography.eu
 - <https://literarybibliography.eu/cs/>
 - společný vyhledávač v datech Polské literární bibliografie a České literární bibliografie (verze 2.0)
 - pracuje v adaptovaném VuFindu
 - obsahuje cca 4,5 mil. záznamů (2,2 mil. ČLB + 1,7 mil. PBL + 0,5 mil. Finská NK + 0,5 mil. Španělská NK)
 - data jsou vzájemně harmonizována
 - obsahuje vícejazyčné varianty termínů, které jsou obohacovány o sémantický obsah z Wikidat
- zahraniční spolupráce:
 - pracovní skupina v rámci konsorcia DARIAH-ERIC
 - vznikla v roce 2019
 - cca 45 členů z 15 zemí
 - více než 10 zorganizovaných akcí a workshopů
 - tři interní projekty DARIAH
 - ECHOLOT
 - projekt Horizon Europe (2026–2028)
 - testování nástrojů pro integraci dat z oblasti kulturního dědictví s ECCCH
 - česká a polská literární bibliografie vypracovaly případovou studii o možnosti integrace bibliografických dat
 - jako partneři zapojení Národní knihovna ČR, British Library a University of Alicante
 - cílem je kontrola a aktualizace stávajících dat (NK a British Library) a testování možností softwaru ECHOLOT

Kooperační systém ANL, vyhodnocení za rok 2025 a projekty v roce 2026 / Ing. Jan Kaňka

- v projektech za loňský rok se vykonalo to, co se vykonat mělo

- v pátek 17. 4. zasedne komise hodnotící projekty pro tento rok
- projekty na tento rok jsou už teď ve skluzu, bude třeba se s tím nějak vypořádat
- spektrum zapojených knihoven zůstává stejné
- spolupráce v této formě je pro příští roky ohrožena
- zpracování s pomocí AI je zásadně provázáno s digitálními texty, ale nenahradí práci člověka, který to vždy bude muset kontrolovat a dodělat

Bibliografie 4.0 - transformace informační vědy v digitální éře / PhDr.

Jaroslava Škudrnová

- Kořeny a kontinuita bibliografie
 - 1905 – počátek kontinuity oboru
 - založení Bibliografie české historie
 - tištěné bibliografie jako aktuální pomocník vědeckého výzkumu
 - první „výzkumná data“
 - 50. léta – etablování oborových bibliografií
 - bibliografická pracoviště jako důležitá součást nově vznikajících ústavu AV ČR a dalších výzkumných institucí
 - 90. léta – přechod z papírových lístkovnic na digitální OPAV katalogy
 - přístup odkudkoli k čemukoli mění pravidla hry
 - bibliograf ustupuje do pozadí
 - 2010s – mezinárodní standardizace jako cesta k propojování a sdílení
 - informační bohatství a neviditelná práce
 - proměna podstaty bibliografické činnosti
 - 2020s – rozvoj strojového učení a LLM
 - přechod od evidence k analýze
 - integrace do velkých discovery systémů – vše na jednom místě
 - propojování s plnými texty
- Technologický skok
 - Od „strings“ k „things“ – přechod od textových záznamů k sémantickému propojení dat
 - Linked Open Data (LOD) – bibliografie jako součást globálního znalostního grafu
 - Interoperabilita – data, která si vzájemně rozumí napříč institucemi a systémy
- Inteligentní bibliografie
 - demokratizace AI – nástroje umělé inteligence již nejsou skrytou hnací silou, ale nástrojem pro všechny
 - efektivita – co všechno (z)můžou LLM? Automatické generování metadat a sémantické obohacování dat. Integrace generativní AI do vyhledávání, např. Scopus AAI
 - adopce v ČR: 60 % českých knihoven se aktivně zajímá o AI nebo ji již testuje
 - etika – knihovníci v první linii (digitální gramotnost, právní otázky vytěžení dat, trénování modelů na vědeckých datech apod.)
- Bibliografie jako (jediná) výzkumná data
 - změna paradigmatu – bibliografie se stává svébytným, cenným datasetem pro výzkum
 - FAIR principy – data musí být dohledatelná, přístupná, propojitelná a znovupoužitelná
 - výzkumná data – bez „vědeckých informací“ není výzkum
- Budoucnost: Horizon 2030

- AI a LLM – technologie jako důležitý pomocník bibliografa. Rekatologizace, tvorba metadat, vyhledávací rozhraní
- udržitelnost – problém stabilního financování a personální kontinuity. Vědecká data a otevřená věda
- digitální kurátorství – bibliograf jako správce digitálního dědictví

Kulatý stůl bibliografie. Kam kráčíš, bibliografie? / Mgr. Věra Hanelová, Ph.D.

- Oddělení biobibliografických studií a knihovny se skládá z:
 - Knihovny (systém Aleph)
 - Bibliografie dějin českých zemí (systém Verbis/Portaro)
 - Biografického slovníku českých zemí
- odborná konference - České oborové bibliografie v éře digitálního věku
 - proběhla 11. 6. 2025 v Historickém ústavu
 - 210. výročí vydání Bibliografie české historie v roce 1905
 - tematicky navázala na konferenci z roku 2016
 - měla za úkol zmapovat současný stav oborových bibliografií (literární, lingvistické, knihovědné, muzikologické, divadelní, archeologické, pedagogické, lékařské, historické)
 - věnovala se i AI při zpracování dokumentů, databázi ANL a vyhledávání v digitálních knihovnách
 - ohlédnutí za konferencí:
 - používané knihovní systémy (Aleph, KP-Sys)
 - spolupracuje se s národními autoritami
 - záznamy jsou odesílány do Souborného katalogu, ANL a na knihovny.cz
 - záznamy obsahují i odkazy do digitálních knihoven a DNNT
 - protože jde o online databáze, má výhodu okamžité aktuálnosti a dostupnost v kteroukoliv dobu
 - problémy, se kterými se pracoviště potýkají:
 - personální, institucionální, technické, finanční
 - některé oborové bibliografie neběží
 - excerpční základna, online časopisy
- Sborník České oborové bibliografie v éře digitálního věku
 - obsahuje tištěné příspěvky z konference
 - je doplněn o filmovou bibliografii
 - chybí v něm příspěvek o ANL, který na konferenci zazněl
 - je dostupný na e-shopu HIU za 180 Kč, nebo zdarma ke stažení (<https://obchod.hiu.cas.cz/shop/publikace-volne-ke-stazeni/ceske-oborove-bibliografie-v-ere-digitalniho-veku-1>)

Po skončení jednání proběhla procházka starým Prosekem s výkladem RNDr. Jiřího Martínka, Ph.D.

15. 4. 2026

Novinky v katalogizaci / David Veselý

- IPK katalogizační politika (<https://ipk.nkp.cz/odborne-cinnosti/katalogizacni-politika>) – informace pro zapisování
- změny kódů rolí:
 - kompletní soupis na stránkách NK na IPK (<https://ipk.nkp.cz/docs/kp/marc-21/kody-rolí-marc-21-2026>)
 - nově je třeba rozlišovat některé role, např. autor úvodu se nově rozlišuje na tři různé autory úvodu
- RDA Original bude končit a nahrazen RDA Official
- budeme muset k datům přistupovat trochu jinak – bude se přecházet z MARCu na propojená data, což bude znamenat, že se bude záznam rozkouskovávat na tři části
- nakladatel je zodpovědný za fyzický exemplář, vydavatel je nositel myšlenky (často nese oba tituly – vydavatel je i nakladatelem) = článků se novinka s nakladatele a vydavatelem netýká, protože článek nemá nakladatele ani vydavatele
- kódy rolí – používat ve všech záhlavích (kromě záhlaví typu autor/název)
 - u akcí je kód vždy aut
- vícesvazkové monografie
 - konec souborů učebnic
 - nevýznamné názvy: A-D, Pro/Ž, Texty, Tabulky aj.
 - časové období = významný název – 245p
 - názvy, výčty kapitol
- metodická příručka pro katalogizaci:
<https://prirucky.ipk.nkp.cz/katalogizace/monografie/start>

časté chyby:

008

- hodnota „o“ – fotografie = fotografie je fyzická fotografie, která by tam musela být, pokud je v článku vytištěna, jde o ilustraci
- musí korespondovat s polem 300 = když je v 008 ilustrace, musí být v 300 také slovo ilustrace
- nemít v poli 008 svislice | - kód se neuvádí, znamená to, že jsme se ani nepokusili určit
- maximální možný počet kódů je 4
- pokud je ve zdroji více typů ilustrací, pro zápis formou kódovaných údajů vybereme ty nejpočetnější nebo nejvýznamnější
- řadíme je podle abecedy podle písmen kódů

300

- dávat do \$b ne do \$a
- první slovo s velkým písmenem
- je-li více druhů ilustrací, vypsát je zde (např. v poli 008 máme ilustrace a mapy, sem zapíšeme Ilustrace, mapy)
- zapíšeme slovně všechny potřebné údaje (zde jich může být víc než je kódů v 008/18-21)
- používáme stejné pojmy, jako v poli 008 – jen „hudba“ se mění na „noty“
- pojmy jako tabulka a graf nepoužívat – jen ilustrace

500

- nepočítat počty ilustrací
- nevypisovat různé druhy ilustrací

655

- některé žánry mají k jednomu poli 655 dvě MDT v poli 080 = jde o prozaické útvary – např. české romány, česká poezie apod.
 - př. 655\$a česká poezie
080\$a 821.162.3-1
080\$a (0:82-1)
- každé pole 651, 650 a 655 musí mít své MDT v 080

653

- pozor, až se přejde na propojená data, tak vše z pole 653 zmizí
- používat ho co nejméně

611

- u akcí, které se konají pravidelně, využívat záhlaví pro jednotlivé ročníky, ne pro akci celou

773

- nezkracovat ročník, číslo a stranu na Roč., čís., s.
- do \$9 lze dávat rok, nemusí být rok měsíc a den
- v \$g před závorkou s datem vydání je vždy mezera

x9x

- pole 9xx / \$9 (v 773 a 040) / indikátor 9
- v poli 040 \$9 nepoužívat
- pole 900-984 má národní využití a spravuje je NK, pole 985-999 využívá každá knihovna dle svého uvážení
- řada knihoven nemá spárován svůj systém se souborem autorit

přetagování záznamů

- u některých článků je zbytečně moc věcných témat (pole 650) = ideální jsou 3, ale je možné použít víc a někdy míň
- nevýhodou je, že při následném vyhledávání (např. rešerši), budou dané články vyhledány při většině věcí

650

- když uvádíme, že katalogizujeme v češtině, tak musí být věcná témata v češtině, ne v angličtině, ani v češtině s anglickými překlady
- nedávat duplicitně věcné téma do pole 650 i do 653

Zpracování divadelní inscenace

- materiál na stránkách NK - <https://authority.nkp.cz/unifikovane-nazvy/nazvove-autority-ve-vecne-katalogizaci/nazvove-autority-inscenaci-pouzivane-ve-vecne-katalogizaci.pdf-1>

kódy ilustrací:

- # bez ilustrací
- a ilustrace = obrázky, fotografie (vytištěné v rámci textu), pohlednice (vytištěné v rámci textu), tabulky, grafy, diagramy, schémata, přetisky grafiky nebo perokresby (vytištěné v rámci textu)
- b mapy = mapky (vytištěné v rámci textu)
- c portréty = portrétní obrázky osob (vytištěné v rámci textu)
- d grafická znázornění = grafy (diagramy, schémata, tabulky), které jsou vloženy na samostatném listu, nejsou natištěny v rámci textu. Jsou-li natištěny v rámci textu, jsou to „a ilustrace“
 - u článků nepoužívat
- e plány = architektonické nákresy, rozkresy a plánky budov
- f obrazové přílohy = pokud jsou součástí článku ilustrace, které nejsou mezi textem, nebo na jeho konci, ale vloženy až dozadu periodika na nečíslovaných stranách
 - u článků nepoužívat
- g hudba (noty) = je-li součástí článku přepis nějaké písně nebo hudby i s notovým zápisem
 - musí obsahovat jak text, tak noty, pokud by obsahoval jen noty, mělo by se to zpracovat jako hudebnina (ne jako článek)
- h faksimile = pokud jsou součástí článku vyfocené stránky dokumentu z archivu (např. deníku spolku), stránky z knihy, nebo třeba dopisu, tak to není ilustrace, ale dát tam faksimile
- i erby = zobrazení erbu (ne znaky měst, obcí a cechů!) vytištěné v rámci textu
- j genealogické tabulky = rodokmeny, rozrody, vývody, průby
- k formuláře, tiskopisy = přiložený formulář/tiskopis (např. daňového přiznání), přičemž se dá ztotožnit, že to patří k danému článku
- l ukázky, vzorky = musel by být vložen fyzický vzorek něčeho, přičemž se dá ztotožnit, že to patří k danému článku
- m zvukové záznamy = přiložený zvukový nosič
 - u článků nepoužívat
- o fotografie = vložený skutečný originál fotografie
 - článků se obvykle netýká
- p iluminace = ozdobné písmena jako ve starých rukopisech, nebo zdobné okraje stránek
 - muselo by však jít o rukopisný časopis, ne o klasicky vytištěný, takže článků se obvykle netýká
- | kód se neuvádí = znamená, že jsme se nepokusili určit, takže pokud možno nepoužívat

Slovník českých knihovníků od posledního jednání sekce SDRUK pro bibliografii / Ing. Aleš Brožek

- SCK na rozdělovníku NK v Alephu není doplňován a aktualizován od června 2024, novější záznamy tam nejsou, ty jsou již jen na Wikibase
- nový vstup přes stránky NK – Katalogy, databáze, digitální knihovny / přes IPK / přes stránky SDRUK, případně z Wikipedie (na Wikipedii jsou stále ukázky z alephovského SCK)
- obsahuje 6 154 položek, část z nich jsou knihovníci
- na vstupní stránku byl přidán v říjnu 2025 nový příklad dotazu – knihovníci Slovanské knihovny a v únoru 20265 dotazník sloužící k vytvoření nového hesla

- v SCK v Alephu se dalo hledat v jednotlivých polích, také se dalo vybírat z rejstříků, ty však nebyly „autoritativní“ – v SCK ve Wikibase se hledá ve všech polích najednou
- nyní jsou vytvářeny autority a vkládají se údaje v autoritní podobě, takže se pak snadno najdou záznamy, v nichž byla použita konkrétní autorita, např. místo
- nyní lze sledovat, co v databázi přibylo podle dat
- 225 dosud nerealizovaných návrhů úprav z báze SCK za loňský rok, za letošní rok 348 položek
- probíhá spolupráce se Souborným katalogem při odstraňování multiplicit v SKC (pokud OAUT vytvoří příslušnou autoritu nebo opraví jmennou autoritu)
- v bázi bylo k 13. 4. 2026 3516 medailonů, za rok jich přibylo 345
- pokračovalo vytěžování fondu Policejního ředitelství v Praze a fondu Městské knihovny Praha v Archivu hlavního města Prahy
- u 1374 hesel jsou i fotografie, z toho 392 z Wikimedia Commons
- proběhla kontrola kvality převodu záznamů z Alephu
- podklady pro nová hesla a pro aktualizaci starých hesel pošlete na brozek.ales@gmail.com
- na tvorbu hesel se využívá AI = tvorba se zrychlila, ale vytvořený medailonek je třeba pečlivě zkontrolovat
- o Slovníku českých knihovníků vyšel článek v Knihovna plus (<https://knihovnaplus.nkp.cz/archiv/2026-01/historie-a-soucasnost/slovník-ceskych-knihovniku>)
- v roce 2025 získal Ing. Aleš Brožek a kol. za mimořádnou aktivitu na rozvoji Slovníku českých knihovníků ocenění za Významný počin v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb

Tištěné bibliografie za rok 2025 / Mgr. Anna Vitásková

Mgr. Anna Vitásková nás seznámila s tištěnými bibliografiemi, které vyšly za uplynulý rok. Jejich soupis je součástí příloh.

Diskuze o budoucnosti bibliografie a možnostech propagace bibliografie a bibliografické činnosti

Diskuze se zaměřila na několik klíčových témat a problémových oblastí.

- **Budoucnost databáze ANL a role bibliografie**
Databáze ANL není v plánu rušit, pokud o ni bude ze strany knihoven zájem. Zároveň se nepočítá s obnovením samostatného oddělení bibliografie.
- **Excerpce periodik a projekt VISK**
Diskuze se věnovala budoucnosti excerpce periodik realizované v rámci programu VISK. Bylo konstatováno, že excerpce nebude nadále systematicky zajišťována, pokud se jí jednotlivé instituce neujmou z vlastní iniciativy. Oproti minulosti došlo ke snížení počtu zpracovávaných záznamů, část titulů již není pokryta. Na druhou stranu se zvýšila kvalita záznamů, které jsou nyní detailnější.
Zazněla obava z absence jasné národní strategie. S rostoucím počtem nezpracovaných titulů klesá kompletnost databáze a tím i její hodnota.

- **Sdílení dat a efektivita práce**

Jako možné řešení bylo navrženo posílení sdílení dat mezi institucemi. Důraz by měl být kladen na zpracování dosud nepokrytých zdrojů a omezení duplicitní práce.

Doporučeno bylo:

- více využívat existující záznamy bez jejich zbytečných úprav,
- zaměřit kapacity na tvorbu nových záznamů,
- využívat automatizované nástroje pro aktualizaci údajů (např. autorit).

Bylo upozorněno na problémy s nejednotností metadat a na situace, kdy některé instituce záznamy nevkládají do sdílených systémů.

- **Význam financování a infrastruktury**

Zásadním tématem byla otázka financování. Bylo zdůrazněno, že vznik záznamů je přímo závislý na dostupných finančních zdrojích. V případě omezení podpory by docházelo k výraznému poklesu produkce záznamů.

Byl zmíněn dlouhodobý trend útlumu, který souvisí i s manažerským důrazem na kvantitativní ukazatele. Zároveň bylo poukázáno na to, že část uživatelů nahrazuje odborné zdroje obecnými vyhledávači.

Systém Knihovny.cz byl vnímán jako důležitá platforma, jejíž funkčnost je však závislá na existenci kvalitních dat.

- **Marketing a propagace**

Opakovaně zazněla potřeba zlepšit propagaci bibliografických služeb.

Diskuse se zaměřila na:

- nutnost lépe komunikovat hodnotu služeb uživatelům,
- zapojení marketingových pracovníků knihoven,
- využití nástrojů jako jsou newslettery nebo příklady z praxe,
- spolupráci s PR strukturami v rámci profesního sdružení.

Zaznělo, že marketing je důležitý, ale zároveň finančně náročný. Byla diskutována i vhodná cílová skupina – veřejnost vs. odborná komunita.

- **Personální kapacity a proměna role knihoven**

Byla otevřena otázka proměny role knihoven, kdy tradiční odborné činnosti ustupují jiným aktivitám.

Diskutovány byly:

- nedostatek kapacit,
- tlak na atraktivitu práce pro studenty,
- možnosti zapojení dobrovolníků nebo seniorů do dílčích činností.

- **Podpora vedení a viditelnost oboru**

Bylo zdůrazněno, že klíčová je podpora vedení institucí. Bibliografická činnost patří mezi méně viditelné aktivity, a proto bývá při omezeních snadno redukována.

Zároveň bylo konstatováno, že veřejnost často nevnímá rozsah odborné práce, která stojí za fungováním knihoven.

- **Data a vyhodnocování služeb**

Diskuse se dotkla i využívání statistik pro doložení významu služeb. Bylo uvedeno, že potřebná data existují a lze je analyzovat.

Zároveň zaznělo upozornění, že hodnotu těchto služeb nelze posuzovat pouze podle okamžitých čísel, protože jejich přínos se může projevit až v delším časovém horizontu.

- **Propagace na odborných akcích**

Byla navržena prezentace činnosti na odborných akcích (např. formou posteru). Zazněl však i názor, že samotná prezentace nemusí být dostatečně efektivní bez širších změn.

Shrnutí

Diskuse ukázala dvě hlavní linie dalšího směřování:

- zvyšování efektivity práce v podmínkách omezených kapacit,
- posílení propagace a zviditelnění činnosti.

Byla zdůrazněna potřeba kombinovat oba přístupy.

Jednání zakončil Ing. Jan Kaňka.

Zapsala: E. Filípková, 21. 4. 2026

Přílohy:

Tištěné bibliografie za rok 2025 / Mgr. Anna Vitásková

Počet záznamů: 14 knih
Časové rozmezí: 2025
Datum: 19.6.2026
Jazykové vymezení: čeština
Zpracovala: Mgr. A. Vitásková
Druh literatury: knihy
Zdroje:

- katalogy VKOL (<http://aleph.vkol.cz/>)
- katalogy NK ČR (<http://aleph.nkp.cz/F/>)

Klíčová slova: bibliografie

KONSPEKT: 01 - Bibliografie. Katalogy [12]

1. *II. světová válka a osvobození v Kroměříži a na Kroměřížsku (Moravě): výběrová bibliografie.* Kroměřížská bibliografie. [Kroměříž]: Knihovna Kroměřížska, 2025. ISBN 978-80-86759-24-1.
2. BOSÁKOVÁ, Soňa. *Protektorát Čechy a Morava: bibliografie z fondu Knihovny Kroměřížska.* Kroměříž: Knihovna Kroměřížska, 2025. 15 stran. Kroměřížská bibliografie.
3. BOSÁKOVÁ, Soňa. *Židé na Moravě: výběrová bibliografie.* Kroměřížská bibliografie. [Kroměříž]: Knihovna Kroměřížska, 2025. ISBN 97 8-80-86759-26-5.
4. KARLÍK, Viktor a ŠPIRIT, Michael. *Revolver Revue - out of ghetto magazine: jak se dělal samizdat.* Revolver Revue. Praha: Revolver Revue, 2025. ISBN 978- -80-7622-041-6.
5. KUBÍČEK, Jaromír. *Osobní knihovna Otokara Březiny.* Brno: Moravská zemská knihovna, 2025. ISBN 978-80-7051-360-6.
6. *Lékař a město: výběrová bibliografie při příležitosti konání konference Lékař a město ve dnech 17.-18.9.2025.* Kroměřížská bibliografie. [Kroměříž]: Knihovna Kroměřížska, 2025. ISBN 978-80-86759-25-8.
7. PAVLÍV, Oleh. *Ševčenko a já = Ševčenko i ja.* Roztoky u Prahy: Oleg Pavliv, 2025. ISBN 978-80-909292-2-7.
8. PAVLÍV, Oleh. *Ukrajina z prysmakom kalyny: bibliografija = Ukrajina s příchutí kaliny: bibliografie.* Roztoky bilja Prahy: Oleh Pavliv, 2025. ISBN 978-80-909292-1-0.
9. ROBOVSKÝ, Jan a VOLDŘICHOVÁ, Marie. *Vratislav Mazák - vědec a ilustrátor: kritický katalog.* Praha: Národní zemědělské muzeum, 2025. ISBN 978-80-88270-36-2.
10. Řezníček, Miloslav. *Vzpomínka na květen 1945: celnice Náchod-Běloves, vzpomíná Ing. Miloslav Řezníček.* Náchod: vlastním nákladem autora 2025.
11. SVOBODOVÁ, Zuzana. *Příspěvky Josefa Zvěřiny a Oto Mádra k rozvoji teologie jako teologie výchovy.* Studie Národohospodářského ústavu Josefa Hlávky. Praha: Nadace Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, 2025. ISBN 978-80-88018-68-1.
12. *Znojensko v tisku 2021: výběrová regionální časopisecká bibliografie.* Znojmo: Městská knihovna Znojmo, 2025.
13. *Znojensko v tisku 2022: výběrová regionální časopisecká bibliografie.* Znojmo: Městská knihovna Znojmo, 2025.
14. *Znojensko v tisku 2023: výběrová regionální časopisecká bibliografie.* Znojmo: Městská knihovna Znojmo, 2025.

Bibliografická činnost členských knihoven:

Činnost pracoviště bibliografie Středočeské vědecké knihovny v Kladně

Personální zajištění:

- celkem 3,0 úvazku, 5 zaměstnanců

Hlavní činnosti:

- excerpce (vzhledem k počtu úvazků velmi výběrová)
- regionální osobnosti a místopis
- péče o regionální fond ve volném výběru

Pracoviště bibliografie zpracovalo v roce 2025 tři „skládačky“ věnované regionálním osobnostem – Bedřich Machulka, Rudolf Černý, Jiří „Wabi“ Ryvola.

V roce 2026 je v plánu vydat další šest skládaček věnovaných regionálním osobnostem, první z nich je již v předtiskové úpravě. (Zdeněk Větrovec, Jitka Vállová, František Skála st., Stanislav Lachman, Milica Gedeonová, Antonín Raymond). Vydané brožury jsou k dispozici v digitální knihovně Kramerius v samostatné sbírce. <https://kramerius.svklk.cz/uuid/uuid:0c622e5d-6852-4b85-a3b4-0672dd980510>

Pracoviště se věnuje regionálnímu místopisu. Zpracovává prezentační karty kladenských domů ve spolupráci s místním amatérským historikem. Cílem je zpracovat jeho obsáhlý archiv a přiblížit regionální památky širší veřejnosti. Dokumenty jsou uloženy v samostatné sbírce digitální knihovny SVK. Do budoucna se uvažuje o spuštění interaktivní platformy, která by kombinovala umístění objektu na mapě s detailními informacemi.

<https://kramerius.svklk.cz/uuid/uuid:c3572790-767a-4bcc-8169-da64ceda7083>

V roce 2025 bylo zpracováno a zasláno do databáze článkové bibliografie ANL v NK

ČR **1454 záznamů**. Původním předpokladem bylo zpracování tří článků za hodinu, což se vzhledem k rozsahu jednotlivých článků ukázalo jako těžko splnitelné. Pracovalo se zejména s rozsáhlejšími texty ve sbornících, z toho důvodu bylo nakonec odesláno 1454 záznamů.

Osm pracovníků pracovalo pro SVK v Kladně na dohodu o provedení práce v celkovém rozsahu 600 hodin.

Periodika			
Titul	ISSN	Zpracovaná čísla/rok	Počet záznamů
Demografie	0011-8265	2024 (č. 3-4), 2025 (č. 1)	19
Effatha	0862-9188	1991 (č. 1), 2024 (č. 1-3)	36
Host	1211-9938	1987 (č. 8), 1995 - 1998 (komplet), 2024 (č. 7-10), 2025 (č. 1-2)	821
Numismatické listy	0029-6074	2023 - 2024	15
Právní rádce	1210-4817	2024 (č. 8/9 - 12), 2025 (č. 1)	45
XB-1	1804-6606	2010	33
Celkem			969

Sborníky	Počet záznamů
100 František-Jorge Listopad	8
1989 - podzim národů	8
Aktuální otázky výzkumu dějin a kultury východní Evropy	9
Architektura v přerodu	9
Ars videndi	28
Cestami dlouhého 19. století	8
Cestami Mnemosyné	6
Cesty k lidem	28
Církev v době pandemie	10
Círky, náboženství a politika v Československu a Rakousku ve 20. století	16
Císařovna Marie Terezie a střední Evropa	13
Cornštejn	6
Čečo/slovakismus	15
Česká skleněná mozaika	8
Česká společnost 21. století se nedomluví s cizinci	5
Česká škola stříhové skladby	12
Ecclesia docta	32
Inter arma silent musae	10
Interkulturní dialog a Evropská unie na začátku 21. století	26
Jdi svou cestou a nech lidi mluvit	44
Marie Terezie vévodkyně Savojská a české země	9
Obrazy uctívané, obdivované a interpretované	28
Ora et labora	10
Professori Josef Cibulka ad honorem	13
Proměny venkovské architektury s důrazem na vývoj v 19. a 20. století	24
Salve regina	17
Svatá Anežka Česká a velké ženy její doby	25
Svatý Václav	25
Ve službách českých knížat a králů	16
Věnná města za třicetileté války a jejich poválečná obnova	17
Celkem záznamů ze sborníků	485

V rámci projektu VISK 5 Kooperativní zpracování analytických záznamů do báze ANL čekáme na výsledky hodnotící komise. V žádosti jsme navrhovali, že periodika budou excerpovat tři pracovníci na DPP v celkovém rozsahu 330 hodin (2x 75 a 1x 180).

Celkem: 330 hodin x 200 Kč = 66 000 Kč + náklady na dovolenou 3 600 Kč

- z toho dotace: 47 000
- vlastní prostředky: 22 600

Seznam regionálních periodik pro excerpci a zaslání do NK

V březnu 2024 došlo k aktualizaci excerpční základny z důvodu personálního oslabení a bylo rozhodnuto všechny vyexcerpované články odesílat do databáze ANL. V roce 2026 je stav stále stejný.

Zpravodaje

Berounský radniční list	Loučeňský občasník
Boleslavan	Mělnická radnice
Bousovák	Městské listy Brandýsa nad Labem – Staré
Březnické noviny	Boleslavi
Buštěhradský zpravodaj	Mikroregion Uhlířskojanovicka a středního
Čáslavské noviny	Posázaví
Čerčanský zpravodaj	Milovické echo
Černokostecký zpravodaj	Mšecké listy
Černošice	Náš domov
Českobrodský zpravodaj	Naše noviny : nezávislý poberounský občasník
Čtenář	Naše Polabí
Dědictví Koruny české	Naše vesnice
DOBNET	Nelahozeveský zpravodaj
Dobříšské listy	Nižborský list
Dolnobřežanský rozhled	Novinky obce Hradištko – Kersko
Echo /Mnichovo Hradiště/	Novostrávecký měsíčník
Florián	Novoveský zpravodaj : Miřejovice, Nová Ves,
Hlas Bystřice	Nové Ouholice, Staré Ouholice, Vepřek
Hornický zpravodaj	Nymburský zpravodaj
Hořovický měšťan	Odolen
Hostivický měsíčník	Odraz : měsíčník Roztok a Žalova
Informační list Dobřichovice	Ozvěny Ondřejova, Třemblat a Turkovic :
Jesenický kurýr	Ondřejovský občasník
Jílovské noviny	Pečecké noviny
Jinecký zpravodaj	Poděbradský zpravodaj
Kahan	Radnice (Rakovník)
Kamelot (Kladno + Mnichovo Hradiště)	Radnice (Sedlčany)
Kladenský měsíc	Rožďalovicko
Kladno (informační měsíčník...)	Ruch
Kočka muzejní	Říčanský kurýr
Komárovák	Sadské noviny
Kosmonoský zpravodaj	Sázavské listy
Králodvorský zpravodaj	Sedlčanský kraj
Kralupský zpravodaj	Slánská radnice
Krásné město	Slánské listy
Kutnohorské listy	Stochovské listy
Lánský zpravodaj	Tetínský zpravodaj
Liběchovský zpravodaj	Třemšínské listy
Líbeznický zpravodaj	Týnecké listy : noviny města Týnec nad
Lidický zpravodaj	Sázavou
Listy města Lysá nad Labem a okolí	Unhošťské listy
Listy města Neratovice	Velkopopovický zpravodaj
Loděnický zpravodaj	Veltruské listy

Vestecké listy
Věstník z Hrádku
Votické noviny
Všenorský zpravodaj
Zaječovské noviny
Zdické noviny
Zlonický zpravodaj
Zpravodaj Bělá pod Bezdězem
Zpravodaj Benátecka
Zpravodaj města Benešov

Zpravodaj města Čelákovice
Zpravodaj města Kolína
Zpravodaj města Vlašimi
Zpravodaj městečka pod Skalkou
Zpravodaj Posázaví
Zpravodaj z Velvarska
Zručské noviny
Život Mnichovic
Život Úval

Sborníky

Úplné zpracování:

Confluens – sborník historických a vlastivědných prací z Mělnicka
Český kras
Památky středních Čech
Posel z Budče, list poutníků na staroslavnou Budeč
Slánský obzor, ročenka Musejního spolku ve Slaném

Částečné zpracování:

Archeologie ve středních Čechách
Rakovnický historický sborník
Sborník vlastivědných prací z Podblanicka
Středočeský vlastivědný sborník
Studie a zprávy – historický sborník pražského okolí

Výběrové zpracování:

Archivní prameny Kolínska
Český Merán
Kutnohorsko – vlastivědný sborník
Muzeum a současnost – řada přírodovědná
Podbrdsko, sborník Státního okresního archivu v Příbrami
Pod Bláníkem
Práce muzea v Kolíně
Středočeský sborník historický
Věstník Musejního spolku král. Města Rakovníka a polit. okresu rakovnického
Vlastivědný sborník Kralupska
Zprávy Včely čáslavské

Deníky, týdeníky

Kladenský, berounský, rakovnický, příbramský, mělnický deník
Boleslavský, benešovský, nymburský, kolínský, kutnohorský deník
Mladá fronta Dnes. Středočeské vydání
Raport, rakovnický týdeník

ZPRÁVA O BIBLIOGRAFICKÉ ČINNOSTI KNIHOVNY FYZIKÁLNÍHO ÚSTAVU AV ČR, v. v. i.

Knihovna FZU Cukrovarnická se věnuje dvěma směrům odborné bibliografie. Je zpracovávána publikační činnost vědců ústavu do systémů ASEP/RIV. Tuto činnost vykonávají 2 pracovnice knihovny. V roce 2025 bylo vytvořeno 1183 záznamů.

Knihovna se věnuje také článkové bibliografii pro potřeby Souborného katalogu ČR.

Tato činnost byla finančně podpořena z programu VISK 9/I. Ve spolupráci s Národní knihovnou ČR byl knihovně FZU přidělen k excerpci časopis Československý časopis pro fyziku. Za rok 2025 bylo celkem zpracováno 1200 záznamů článků. Záznamy článkové bibliografie zpracovávaly 4 pracovnice.

Všechny bibliografické záznamy byly vytvořeny v knihovním systému ALEPH.

Rozvojem analytické bibliografie přispívá FZU v rámci projektu k lepší informovanosti uživatelů a rozšiřuje dostupnost poznatků z oblasti přírodních věd, především fyziky.

Bc. Karolína Dědičová
Fyzikální ústav AV ČR, v. v. i.
duben 2026

Bibliografická a rešeršní činnost MSVK v Ostravě v roce 2025

Moravskoslezská vědecká knihovna nemá od konce roku 2020 po reorganizaci samostatné oddělení bibliografie, bibliografická činnost ve značně okleštěné podobě spadá pod oddělení služeb a věnuje se jí soustavně 1 pracovnice asi polovinou úvazku, další 2 pracovnice pak zcela okrajově. Knihovna se již tudíž šestým rokem nezapojila do projektu VISK/9 a byla také ukončena retrospektivní regionální bibliografie. Mimo projekt ukládáme a zasíláme do ANL záznamy z regionálních zdrojů a do vlastní databáze REGO pak záznamy z regionálního tisku.

Bibliografická činnost

V průběhu roku 2025 jsme do databáze ANL uložili **1 299** nových záznamů ze **39** excerpovaných zdrojů, převážně ze současně vycházejících regionálních tištěných časopisů a sborníků. Články z regionálního denního tisku (Moravskoslezský deník) a regionálních mutací celostátních novin (Mladá fronta DNES, Právo) již do ANL nezasíláme a záznamy z nich vytváříme pouze pro naši regionální databázi REGO. V loňském roce to bylo **45** záznamů.

Rešeršní činnost

Jelikož byla od roku 2021 zrušena rešeršní služba pro studenty (s výjimkou dizertačních prací), je nyní zpracování rešerší silně omezeno. Studenti se na nás nadále často s dotazy na rešerše obracejí, ale bohužel je musíme odmítat. Rešerše můžeme nadále nabízet pro institucím, pracovníkům našeho nadřízeného orgánu (Krajský úřad), firmám a odborným pracovníkům (lékaři, vysokoškolští učitelé...). V loňském roce jsme tedy oficiálně vypracovali pouze **9 jednorázových rešerší**, na vyžádání však někdy studentům vyhledáme a pošleme menší počet odkazů nebo plných textů jako odpověď na „složitý dotaz“ zdarma. V naší studovně elektronických zdrojů též studentům pomáháme při hledání v databázích.

V roce 2025 jsme také pravidelně zpracovávali **2 průběžné rešerše**. Jednou z nich je měsíční monitoring tisku k realizovanému projektu Černá kostka – centrum digitalizace, vědy a informací, budoucí sídlo Moravskoslezské vědecké knihovny, každý týden pak sledujeme nežádoucí účinky medicínálních plynů pro ostravskou pobočku firmy Messer Technogas.

Současný projekt

Také v loňském roce jsme pokračovali v práci na projektu **Živá encyklopedie**, na kterém spolupracujeme s Ostravskou univerzitou, Vysokou školou báňskou a Slezskou univerzitou v Opavě. Výsledkem je nová webová stránka (<https://ziva-encyklopedie.cz/>) nabízející informace o Moravskoslezském kraji, sdružené ve 3 základních skupinách hesel: osobnosti, události, místa. Živá encyklopedie vznikla v roce 2023 a její hesla jsou postupně doplňována a rozšiřována. Dlouhodobě se snažíme vyhledávat, mapovat a dokumentovat významné fenomény kultury, vědy a života Moravskoslezského kraje, a následně je pro veřejnost opětovně objevovat, popularizovat a snad i na malý okamžik oživovat. To jsou atributy, které charakterizují náš projekt s dlouhodobým záměrem a snad vše vypovídajícím názvem „Živá encyklopedie“. Jednotlivé fenomény jsou přibližovány formou podrobných a zajímavých textů, popularizačních spotů, videorozhovorů a podcastů, výstav, přednášek pro veřejnost, komentovaných vycházek, panelových diskusí, e-knih, interaktivních her, pracovních listů pro školy a dalších navázaných aktivit.

Výstavy

V průběhu roku bylo uspořádáno celkem 11 výstav
Nový rok – nový jazyk (výstava knih)

Supercharged by AI (plakátová výstava)
Lidová škola umění (výstava uměleckých děl)
Výročí 80 let od konce druhé světové války (výstava knih)
Tchaj-wan: Ostrov literatury (výstava panelů)
Kniha jako umělecké dílo (výstava knih)
Nebát se: Tváře odvahy (plakátová výstava)
Pexeso, deskové hry (výstava knih a deskových he)r
Zfilmované knihy (výstava knih)
NepřemoŽENY (plakátová výstava)
Gajda_100 (výstava panelů)

Oddělení biobibliografických studií a knihovny Historického ústavu AV ČR Sekce historické bibliografie v roce 2025

Mgr. Věra Hanelová, Ph.D.

V roce 2025 pokračovala sekce historické bibliografie ve vytváření a zpracovávání databáze *Bibliografie dějin Českých zemí*¹ (dále jen BDČZ). Připravila několik personálních bibliografií (Pavel Spunar, Dan Gawrecki). Pokračuje obohacování bibliografických záznamů (zejména články) o odkazy na plné texty do digitálních knihoven a nově také na Díla nedostupná na trhu (DNNT).

Spolupráce

Nadále pokračovala spolupráce s Národní knihovnou na tvorbě a výměně jmenných autorit přes Z39.50 server.

Spolupráce s portálem *Knihovny.cz*.

Personální obsazení

2 bibliografky (Mgr. Věra Hanelová, Ph.D., PhDr. Kristina Rexová)

1,5 plné úvazky

Projekty

V roce 2025 pokračovaly práce na projektu Bibliografie dějin Českých zemí, která je součástí *Digitální výzkumné infrastruktury pro jazykové technologie, umění a humanitní vědy* (LINDAT/CLARIAH-CZ, LM2023062, 2023–2026). Díky projektu byl doplněn fond knihovny Historického ústavu (dále jen HÚ) o tištěné svazky Německé historické bibliografie (*Historische Bibliographie. Berichtsjahr*) z let 1986–2010 a o tištěné svazky Francouzské historické bibliografie (*Bibliographie Annuelle de l'Histoire de France*) z let 1976–2011.

Sekce historické bibliografie zpřístupňuje ve formě bibliografických záznamů s připojenými plnými texty hesla Akademické encyklopedie v rámci portálu *Akademické encyklopedie českých dějin*² a *Souborného katalogu Bibliografie české a slovenské historiografie*³. V roce 2025 byla uživatelům v rámci databáze Akademická encyklopedie českých dějin zpřístupněna hesla od písmena „K“.

Akce

Dne 11. 6. 2025 se v Historickém ústavu v Praze konala odborná konference *České oborové bibliografie v éře digitálního věku*. Konference byla uspořádána při příležitosti 120. výročí vydání prvního svazku Bibliografie české historie a jejím cílem bylo prezentovat současný stav vybraných oborových bibliografií a jejich využití v digitálním věku. Dále byla prezentována problematika umělé inteligence, souborná databáze článků ANL a digitální knihovny ve vztahu k současným oborovým bibliografiím.

Dne 19. 11. 2025 se v HÚ konalo již tradiční *Setkání uživatelů knihovnických systémů firmy KP-SYS*.

S podporou projektu se také uskutečnilo dne 25. 11. 2025 v Ústavu pro českou literaturu *Setkání skupiny pro výzkumná data ústavů III. vědní oblasti AV ČR*. Setkání nabídlo prostor pro sdílení zkušeností se správou výzkumných dat a s implementací politik otevřené vědy v humanitně orientovaných ústavech AV ČR.

Prezentace databáze BDČZ kolegům z Archivu hlavního města Prahy dne 22. 5. 2025 a studentům Historického ústavu a Katedry pomocných věd historických a archivnictví Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové dne 21. 11. 2025

¹ <https://biblio.hiu.cas.cz/>

² <https://aecd.hiu.cas.cz>

³ <https://hucentral.kpsys.cz>

Krajská knihovna Vysočiny

BIBLIOGRAFICKÁ ČINNOST V ROCE 2025

Krajská knihovna Vysočiny (dále jen KKV) nemá samostatné oddělení bibliografie.

V roce 2025 bylo z 35 regionálních periodik a sborníků excerpováno a do ANL odesláno 321 záznamů článků.

V rámci projektu Doplnění vybraných záznamů článků do báze ANL bylo zpracováno 800 záznamů článků z periodik.

Průběžně probíhá aktualizace databáze regionálních autorit.

KKV poskytuje také informační a rešeršní služby. V roce 2025 bylo vyhotoveno 27 rešerší především z oblasti zdravotnictví a ošetrovatelství a bylo poskytnuto 14 konzultací.

Prostřednictvím služby Ptejte se knihovny bylo zodpovězeno 7 dotazů.

Dále byly realizovány lekce informační gramotnosti pro střední školy v programu Střední školou s knihovnou.

Mgr. Michaela Vrběcká
Krajská knihovna Vysočiny
Havlíčkův Brod, duben 2026

Zpráva o bibliografické činnosti Ústavu pro jazyk český AV ČR

duben 2026

Mgr. Olga Kubešová Pensdorfová

Základní charakteristika bibliografické činnosti

Bibliografii české lingvistiky zpracovává oddělení vědeckých informací (současně zajišťuje chod knihovny).

Cíl: dokumentace vědecké, částečně také popularizační, produkce v oblasti lingvistické bohemistiky (české i zahraniční).

Typ bibliografie: národní oborová – zaměření na českou lingvistiku, zahrnuje i zahraniční výstupy českých autorů.

Zdroje a excerptce

Excerptce výběrová, zaměřená na lingvistiku.

Zpracovávané dokumenty: monografie, články z periodik, příspěvky ve sbornících, recenze.

Zdroje: tištěné i online.

Databáze a výstupy

Databáze Bibliografie české lingvistiky (BČL).

Časové pokrytí od r. 1991, výběrově starší.

Roční přírůstek cca 4 500 záznamů.

Stav databáze ke 14. dubnu 2026: 118 720 záznamů.

Dostupnost: <https://bibliografie.ujc.cas.cz>

Záznamy klasifikovány dle vlastního třídění, opatřeny klíčovými slovy, částečně anotovány.

Starší záznamy (od r. 1945) v kartotékách a tištěných ročenkách (ukončeno r. 2009).

Nejaktuálnější výstupy:

– Nováková, Marie: Bibliografie české onomastiky 2015–2016. Praha, Ústav pro jazyk český AV ČR, v. i. 2025.

– Bibliografie genderové problematiky (2025) – dostupné v databázi BČL a na: <https://ujc.cas.cz/cs/elektronicke-slovniky-a-zdroje/bibliografie-genderove-problematiky-v-cestine/>
Rešeršní služby poskytovány.

Autority a standardy

Zpracování podle RDA, formát MARC 21 (s úpravami dle potřeb pracoviště).

Záznamy klasifikovány dle vlastního systému, opatřeny klíčovými slovy, anotovány.

Jmenné autority nepřejímány automaticky z databáze Národních autorit; detailně zpracovány zejména autority lingvistů ÚJČ (včetně perzistentních identifikátorů).

Bez napojení na Národní autority a databázi ANL, možnost zapojení zvažována.

Aktuální výzvy

Kontinuální aktualizace a kontrola dat.

Standardizace dat pro širší využití.

Zpoždování excerptce (personální poddimenzování).

Zvažována úprava excerptční základny – užší zaměření na českou lingvistiku.

Zpráva o činnosti Oddělení bibliografie pedagogické knihovny v roce 2025

Oddělení bibliografie (dále OB) vytváří Pedagogickou bibliografickou databázi (dále PBD) prostřednictvím excerpce tištěných i elektronických časopisů a sborníků z oblasti pedagogiky a blízkých humanitních oborů. Dále se podílí na vyhotovování rešerší a bibliografických soupisů. OB je také správcem Českého pedagogického tezauru (dále ČPT), jehož termíny se využívají ve věcném zpracování záznamů jak článků, tak monografií a dalších typů dokumentů.

V roce 2025 došlo k mnoha personálním změnám na oddělení, které ovlivnily i jeho samotnou činnost. Dosavadní vedoucí oddělení Mgr. Dagmar Petišková, Ph.D. přešla na poloviční úvazek (duben) a na pozici vedoucí nově nastoupila Mgr. Lada Čubová. V následujících měsících dále ukončilo pracovní poměr z rodinných či pracovních důvodů několik pracovníků, jejichž pozice nebyly dlouhou dobu obsazeny. Jeden úvazek zůstal neobsazen trvale.

Bibliografické a informační služby

V roce 2025 bylo zpracovááno 89 českých a zahraničních periodik. Byla ukončena excerpce periodika Rodina a škola (přestalo vycházet), nově byla zahájena excerpce časopisu Gramotnost, pregramotnost a vzdělávání (elektronické periodikum). U tohoto periodika jsme získali přístup k ročníkům od roku 2017, kdy tyto ročníky byly v letním období retrospektivně zpracovány. V roce 2025 bylo zpracovááno 1127 záznamů (1116 článků, 11 recenzí).

Pedagogická knihovna vytváří již od 70. let 20. století termíny pedagogického tezauru, který je základním popisným nástrojem pro PBD. Od 90. let 20. století je tezaurus převeden do elektronické podoby. Ke konci roku 2025 evidujeme 3184 termínů (deskriptorů) v tezauru. Tezaury jsou systematicky řazeny pod 36 mikrotezaurů. Pozice správce tezauru byla po většinu roku 2025 z personálních důvodů neobsazena. V listopadu přešla do gesce vedoucí oddělení. Proto bylo v tomto roce provedeno pouze 6 aktualizací deskriptorů.

V rámci rešeršních služeb bylo v roce 2025 kladně přijato, vypracovááno a odesláno 63 rešeršních požadavků. Dále vyhotovujeme bibliografické soupisy, které jsou zveřejňovány prostřednictvím webových stránek. V roce 2025 došlo k přechodu z .pdf podoby soupisu na tzv. kolekce, tedy přehled bibliografických záznamů přímo v on-line katalogu knihovny. Tyto kolekce jsou vytvářeny za účelem propagace aktuálních zdrojů/článků, které knihovna nabízí a zároveň jsou vytvářeny v návaznosti na kulturní a vzdělávací aktivity knihovny či žádosti zaměstnanců (bibliografické soupisy/ tematické rešerše). V roce 2025 bylo vyhotoveno 25 bibliografických soupisů a v rámci celostátní služby Ptejte se knihovny byl zpracován dotaz Historie šerpování na maturitních plesech.

Bibliografie

Zaměstnanci oddělení bibliografie se podílí na projektu Bibliografie historických učebnic, který je propojen s projektem digitalizace učebnic.

V roce 2025 jsme pokračovali v přípravě bibliografie Výzkum meziválečného školství v Československu na území bývalé Podkarpatské Rusi. V roce 2025 probíhala kontrola a aktualizace záznamů, rejstříků a dalších částí bibliografie. Po závěrečných korekturách bude bibliografický soupis připraven k publikování v elektronické formě na webu NPMK, případně v tištěné verzi.

Dokončená Bibliografie Historické učebnice přírodopisu ve fondu Pedagogické knihovny z let 1850-1950 je připravena na sazbu a zveřejnění.

Spolupráce a sdílení

ANL

Pedagogická knihovna je od roku 1994 zapojena do spolupráce s NK ČR pro tvorbu Databáze českých článků (dále ANL). Knihovna sdílí do databáze ANL své záznamy článků vybraných periodik. Od roku 2017 dále zprostředkovává své záznamy přes Centrální portál knihoven.

V tomto roce bylo do ANL zasláno a přijato 426 záznamů, což je mnohem méně než v předchozích letech. Tento velký rozdíl byl způsoben mnoha faktory. Na jedné straně to bylo způsobeno dlouhodobým výpadkem fungování pole 300 ve Verbisu, na druhé straně z personálních důvodů. Zbývající záznamy zpracované v roce 2025 budou do ANL dávkově doposlány začátkem roku 2026.

SDRUK

Pedagogická knihovna je členem celostátní knihovnické organizace Sdružení knihoven ČR (SDRUK) a to konkrétně sekce pro bibliografii. V dubnu se vedoucí oddělení Mgr. Čubová zúčastnila 36. zasedání sekce. V červnu se všichni zaměstnanci zúčastnili konference České oborové bibliografie v éře digitálního věku, na které Mgr. Lada Čubová a Mgr. Dagmar Petišková, Ph.D. přednesly prezentaci. V říjnu se Mgr. Lada Čubová a Mgr. Dagmar Petišková, Ph.D., zúčastnily XXVII. Kolokvia českých, moravských a slovenských bibliografů.

Přednášková činnost

Na konferenci České oborové bibliografie v éře digitálního věku byly předneseny dvě prezentace: Pedagogická bibliografická databáze – Mgr. Lada Čubová a Pedagogická bibliografie historickým pohledem – Mgr. Dagmar Petišková, Ph.D..

Publikační činnost

V tomto roce byly za OB publikovány články:

PETIŠKOVÁ, Dagmar. Čorkin či Chorkin – jak Ti mám tedy říkat aneb jak je to s ukrajinskými jmény v českých školách. Komenský: odborný časopis pro učitele základní školy. Brno: Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity. Ročník 149, č. 1, s. 28–33. ISSN 0323–0449.

SAVICKÝ, Petr. Booleovské operátory a klíčová slova v praxi rešeršera. Online. Duha: informace o knihách a knihovnách. Roč. 39, čís. 1 (2025). ISSN 1804-4255. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/booleovske-operatory-klicova-slova-v-praxi-resersera>

Zpráva o činnosti Bibliografického oddělení KVK v Liberci 2025

V oddělení pracují tři pracovníci na plný úvazek, dva pracovníci na poloviční úvazek a jeden pracovník na čtvrtinový úvazek. Hlavními činnostmi oddělení jsou excerpcce regionálních periodik, vytváření databáze regionálních autorit REOS, vypracovávání rešerší, péče o fondy regionální literatury, knihovny německé literatury, knihovny francouzské literatury, starých a vzácných tisků, příprava a realizace digitalizace, katalogizace sbírek fotografií a pohlednic a budování webové databáze „Regionální osobnosti Libereckého kraje“.

Analytické zpracování článků: 1451 záznamů, do ANL zasláno **646** záznamů

VISK 9/I: 1216 záznamů ze 7 celostátních časopisů

Databáze REOS (starší verze): 146 záznamů

Databáze Regionální osobnosti Libereckého kraje: Probíhalo kontinuální zpracování biogramů laureátů ocenění Pocta hejtmana Libereckého kraje a osobností sklářského a bižuterního průmyslu. Na vytváření záznamů již nežijících osobností se podíleli studenti historie TUL. V současné době web nabízí **95 medailonů** osobností.

Rešerše: 48 rešerší

Informace a dotazy: 33 faktografických dotazů

Ptejte se knihovny: 2 dotazy

Katalogizace a digitalizace fotografií a pohlednic: 166 záznamů

Digitalizační pracoviště: V roce 2025 bylo zřízeno a vybaveno digitalizační pracoviště díky dotaci z „Národního plánu obnovy, 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru 4.5.4 Digitalizace KKS – Další rozvoj digitalizace v oblasti knihoven II“.

Digitální knihovna Kramerius: Celkem je v knihovně **1 785 100 digitalizovaných stran**. Digitalizátů je celkem **4336**, z čehož je **4227 monografií** a **109 periodik**. **451 digitalizátů je veřejně přístupných**. **3885 dokumentů je neveřejných**.

Výběr z přednáškové a výstavní činnosti:

Přednášky a akce pro veřejnost:

Jom-ha šoa: beseda pro školy s Hanou Frejkovou

Liberec v Říšské župě Sudety – 4. ročník, tematicky zaměřen na 80. výročí konce druhé světové války

Liberecká historie inspiruje

Československá zahraniční armáda na Středním východě a arabské obyvatelstvo

Druhá světová válka v československém kontextu

Literatour „Po cestách i necestách s Miroslavem Nevrlým“

Czlam Road – mezinárodní exhibice slam poetry

Komplett Kafka (výstava)

Dukla | Dunkerque (výstava)

Zapsala Táňa Holčáková

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA V BRNĚ

doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc.

Mgr. Lenka Pokorná Korytarová

Bibliografická činnost za rok 2025:

- bibliografický projekt ALKARO – Almanachy, kalendáře, ročenky v českých zemích 1801–1945 (NAKI III 2023–2027)
 - aktivní práce na plánovaných výstupech
- příprava bibliografie Česká literatura v italských překladech (1989–2024), tisk 2026

Publikační činnost v oblasti bibliografie za rok 2025:

- ČEŠKA, Jakub, Abe, KENICHI a KUBÍČEK, Tomáš. Kenichi Abe. [Brno]: Moravská zemská knihovna, 2025. 72 s. (Premia Bohemica) ISBN 978-80-7051-364-4. Dostupné z: <https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/view/uuid:7b3c2120-c527-11f0-85eb-5ef3fc9bb22f> (Bibliografický soupis sestavil Jaromír Kubíček.)

Oddělení bibliografie a informačních služeb KKFBZ v roce 2025

V Oddělení bibliografie a informačních služeb pracuje 5 pracovníků na plný úvazek. Oddělení zajišťuje provoz studovny naučné literatury, individuálních a skupinové studovny, provoz Informačního a referenčního centra, provoz veřejného internetu a zpřístupňování databází na čtenářských PC, kopírování tištěných dokumentů z knihovního fondu, zodpovídání dotazů přes službu Ptejte se knihovny, na emailové adrese info@kfbz.cz a na chatu knihovny, excerpci článků ze stanovené titulové základny regionálních periodik, vypracovávání rešerší, zpracování Kalendária regionálních osobností, správu sbírek digitální knihovny, instalaci tematicky zaměřených výstav, realizaci informačních lekcí pro střední školy a únikových her pro veřejnost, vyhledávání regionální obecní zpravodaje v elektronické podobě a jejich ukládání do databáze elektronických zpravodajů, zpracování měsíčních, čtvrtletních a ročních seznamů literárních novinek, hudebních novinek, novinek zvukové knihovny pro zdravotně znevýhodněné a jejich publikování na webu KKFBZ, a týdenní zveřejňování knižních tipů v rámci „Vybíráme z knižních novinek“ na titulní straně webu knihovny. Spolupracuje s akviziční komisí při výběru nových titulů do příruční knihovny a regionální příruční knihovny, na digitalizaci fondu knihovny, zajišťuje expedování knižních novinek do příruční knihovny, regionální příruční knihovny a povinného výtisku, správu, údržba a prezenční půjčování dokumentů regionální příruční knihovny, povinného výtisku neperiodických publikací a historického a vzácného fondu.

Zpracování záznamů ve Verbis

- zpracováno 1 638 záznamů článků regionálního charakteru
- do ČNB – ANL bylo odesláno celkem 1 354 záznamů regionálních článků
- v rámci projektu VISK9/ANL+ bylo zpracováno 1 100 a odesláno 1 100 záznamů článků
- založeno 458 jmenných autorit, 91 korporátních autorit a 83 akcí
- editováno 318 jmenných autorit, 44 korporátních autorit a 30 akcí

Akce pro knihovníky, školy a veřejnost

- realizováno 28 vzdělávacích programů pro 662 žáků a studentů základních, středních a vysokých škol
- realizováno 10 programů pro veřejnost
- realizováno 47 únikových her pro 188 účastníků z řad veřejnosti
- realizováno 23 výstav z fondu knihovny

zapsala E. Filípková
Ve Zlíně, duben 2026

Bibliografická činnost KKKV v roce 2025

Deníky:

Karlovarský, chebský, sokolovský deník
Mladá fronta Dnes. Karlovarské vydání
Právo. Západní Čechy

Sborníky:

Bulletin Mineralogie Petrologie
Historický sborník Karla Nejdla
Sborník muzea Karlovarského kraje
Sborník Společnosti pro výzkum kamenných křížů

Regionální a nadregionální periodika:

Acta rerum naturalium
Archeologie západních Čech
Arnika – přírodou a historií Karlovarského kraje
Bohemiae occidentalis historica
NaCestu
Památky

Periodika:

Fórum sociální politiky
Kontexty
Reportér magazín
Soukromé právo

Celkem jsme zpracovali 2.598 záznamů

z toho v rámci VISK9 jsme do báze ANL doplnili **700 záznamů**

V Karlových Varech dne 21. 3. 2026

Bc. Dan Žikeš
Regionální oddělení KKKV

Činnost regionálního oddělení Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích za rok 2025

Regionální studovna

od května 2025 zajišťování a poskytování služeb v prostorách všeobecné studovny

Přípravy na rekonstrukci

- Vytipování stěžejních monografií s regionální tematikou pro novou studovnu – 142 titulů (Regstudovna25)_lepení štítků
- Porovnání duplicit fondu regionální příručky s fondem PAM, návrhy na přepis do fondu PAM
- Návrhy na odpisy z původní regionální příručky ve spolupráci s odd. doplňování a zpracování knihovního fondu – z fondu regionální příručky odepsáno nebo převedeno do centrálního skladu cca 1.840 knihovních jednotek
- Návrhy na digitalizaci
- Skenování kartotéky regionálních osobností
- Skenování kartotéky Bibliografie okresu České Budějovice a okresu Prachatice
- Skenování regionální místní kartotéky
- Stěhování regionálních periodik do depozitářů

Excerpce článků z regionálních periodik

články za období 20250101,20251231 ... 1.956 (*omezení excerptce z důvodu příprav na rekonstrukci*)

články za období 20240101,20241231 ... 2.163

Autority – kontrola a úprava regionálních autorit

2025 ... 272 autoritních záznamů

2024 ... 389 autoritních záznamů

Revize 2025

příručka ... 2.276 knihovních jednotek

drobné tisky ... 7.979 knihovních jednotek + lepení čárových kódů

periodika ... ČB 7.901 knihovních jednotek

Digitalizace – příprava na digitalizaci; vytipování titulů z fondu regionální literatury (monografie, periodika), kontrola záznamů v SK, v registru digitalizace, příprava podkladů pro předávací protokoly

2025 ... 228 titulů regionálních monografií a periodik

2024 ... 45 titulů regionálních monografií a periodik

Skenování obálek

2025 ... 6 385 (včetně drobných tisků) + 307 obsahů

2024 ... 881 + 427 obsahů

Evropské hlavní město kultury 2028 -- přípravy na dvojjazyčné vydání knihy amerického historika Jeremyho Kinga *Budweisers into Czechs and Germans : a local history of Bohemian politics 1848 -1948* – oslovení autora, získání souhlasu s vydáním v českém a německém jazyce, oslovení překladatele, příprava harmonogramu prací a rozpočtu, navázání spolupráce v Nakladatelství Jihočeské univerzity, s Adalbert Stifter Verein, Mnichov, příprava smluv

Účast na **Německojazyčná literatura z Čech pro české čtenáře - Seminář pro nakladatele, pedagogy a knihovníky**, 14. 2. 2025, *Městská knihovna v Praze (Pořadatel: Adalbert Stifter Verein, Mnichov a Krajská vědecká knihovna v Liberci)*

Účast na **36. jednání sekce SDRUK pro bibliografii** 29. 4. – 30. 4. 2025, *Středočeská vědecká knihovna, Kladno*

Účast na **27. kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů** 19.10.2025 – 21.10.2025 *ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje v Plzni*

VISK 9/I – Souborný katalog CASLIN a národní autority 2024 (Doplňování vybraných záznamů článků do báze ANL): podíl knihovny na projektu – zajištění projektu, supervize, spolupráce v rámci pracovní skupiny ANL+ (podíl JVKexportováno do databáze ANL 800 záznamů, náklady JVK 24.000 Kč)

Pokračování projektu Kohoutí kříž

Účast na **školeních a webinářích**: Portál Knihovny.cz, Digitální služby státu v knihovnách, Umělá inteligence, Díla nedostupná na trhu, Digitální knihovny, Věcná katalogizace.

Přírůstky do fondu regionálního odd.

Monografie – 613 sv. + 2 sv. příručka (2025), 778 sv. (2024)

Regionální periodika – docházející tituly za rok: 379 titulů (2025); 373 titulů (2024)

Drobné tisky – 61 sv. (2025), 111 sv. (2024)

Počty titulů k 31. 12. 2025

knihy: 41 857

periodika - tituly: 269

periodika - svázané ročníky: 3 345

periodika - jednotlivá čísla: 6 151

integrační zdroje: 56

mapy: 1 543

drobné tisky: 7 923

články: 169 203

elektronické zdroje: 403

Bibliografická a informační činnost oddělení prezenčních služeb Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje v roce 2025

Mgr. Ludmila Kohoutová

Bibliografická a informační činnost v oddělení prezenčních služeb Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje je soustředěna především do dvou pracovišť – regionální bibliografie a speciální studovny. Obě tato pracoviště dlouhodobě zajišťují jak odborné služby pro uživatele, tak systematickou práci s bibliografickými a informačními zdroji.

Regionální bibliografie

Pracoviště regionální bibliografie působí jako samostatná součást oddělení od 1. 3. 2011. V roce 2025 jeho činnost zajišťovali dva odborní pracovníci. Těžiště jejich práce spočívalo v tvorbě a správě dvou regionálních databází přístupných prostřednictvím knihovního systému Aleph.

Databáze ANL, zaměřená na regionální články, byla v průběhu roku rozšířena o 7 257 nových záznamů. K 31. 12. 2025 obsahovala celkem 232 729 záznamů. Databáze REOS, evidující regionální osobnosti, byla doplněna o 51 nových záznamů a 1 021 záznamů prošlo aktualizací; její celkový rozsah ke konci roku činil 6 636 záznamů.

Pracoviště se zároveň aktivně podílí na celostátní kooperaci knihoven. V rámci Kooperačního systému článkové bibliografie bylo do souborné databáze ANL spravované Národní knihovnou ČR odesláno 3 682 záznamů regionálních článků. Do Souboru národních autorit (SNA) bylo v roce 2025 navrženo celkem 84 jmenných autoritních záznamů.

Speciální studovna

Činnost speciální studovny zajišťovaly v roce 2025 dvě pracovnice, jejich práce byla zaměřena především na poskytování odborných informačních služeb. V průběhu roku zpracovaly 27 rešerší na objednávku a dalších 493 elektronických rešerší přímo ve studovně. V rámci služby Ptejte se knihovny zodpověděly 13 dotazů, převážně s regionální tematikou.

Nedílnou součástí činnosti pracoviště jsou také vzdělávací aktivity. Pro veřejnost je pravidelně organizován cyklus Informační zdroje pod kontrolou, v jehož rámci bylo v roce 2025 realizováno 12 tematicky zaměřených lekcí. Ty byly věnovány například službám knihovny, rešeršním strategiím, vyhledávání odborných článků či práci s digitálními knihovnami a databázemi. Lekcí se zúčastnilo celkem 46 účastníků.

Ve spolupráci s oddělením vzdělávání a organizace knihovnictví jsou připravovány rovněž vzdělávací aktivity pro školy. Studentům středních a vyšších odborných škol byl nabízen seminář Když Google neví a Wikipedie tápe, zaměřený na rozvoj informační gramotnosti. Kurz se soustředil na základy efektivního vyhledávání informací, práci s klíčovými slovy a formulaci dotazů, orientaci v relevantních a důvěryhodných zdrojích i na zásady citování podle normy ISO 690. V roce 2025 jej absolvovalo 147 studentů.

Pracovnice speciální studovny se dále podílely na přípravě příspěvků pro sociální sítě ve spolupráci s oddělením PR a marketingu. Nově byla navázána spolupráce s oddělením doplňování a zpracování knihovního fondu a s oddělením digitalizace při vyhledávání a doplňování biografických údajů o autorech a dalších původcích dokumentů.

Činnost Oddělení studoven a časopisů Knihovny Ústeckého kraje za období od 1. 1. 2025 do 31. 12. 2025

Bibliografické oddělení Knihovny Ústeckého kraje je součástí studoven a čítárny časopisů. Studovny i čítárnu obsluhujeme v počtu tři a čtvrt úvazku. Kromě pravidelných služeb ve studovnách zajišťujeme i řadu odborných činností, včetně zapojení se do různých projektů, lekcí pro školy a přednáškové činnosti.

Bibliografická činnost

Zpracováno a do báze ANL bylo odesláno **265** záznamů článků, ke **189** byly připojeny odkazy na plné texty do Krameria.

Do dtb. REOS přibylo **96** nových záznamů, **184** jich bylo zaktualizováno.

Zpracovány a odeslány do báze Národních autorit byly **4** korporace a **3** osobní autority.

Bylo zpracováno **9** rešerší s **343** bibliografickými záznamy.

V rámci Ptejte se knihovny bylo zodpovězeno **60** složitějších dotazů.

Pravidelně každý měsíc jsme monitorovaly vytipované databáze, regionální tisk a některá média a vybíraly články zmiňující knihovnu. Následovalo vytvoření bibliografického záznamu, pořízení jejich soupisu a archivace.

Vydaly jsme 2 čísla elektronického periodika **OKULTa** č. 2/2025 a č. 1/2026, v nichž byly zpracovány medailon a bibliografie regionálních osobností, nebo významných událostí – Ferdinanda Maresche a ústeckých trpaslíků, kameramana Františka Šmahela, jeden medailon byl věnován přesunu děkanského Kostela Nanebevzetí Panny Marie v Mostě, dále Janu Lauschmannovi, trampovi a knězi Františku Fišerovi a Fermine David Mayové.

Knihovnické činnosti

Sem patřila hlavně správa rozsáhlého fondu knih i periodik. Zkompletováno a uloženo do skladu bylo **128** svazků periodik, do studoven přibylo **530** nových dokumentů.

Informační vzdělávání uživatelů

V rámci IVU bylo prezentováno celkem **40** lekcí.

Projekty OS

Prostřednictvím celé řady projektů jsme se snažily propagovat a zviditelňovat jedinečný regionální fond.

V minulém roce jsme:

- Připravily **Happening** pro školy.
- Podílely se na natáčení série podcastů **Lepší sláma**, propagujících digitální knihovnu Kramerius.
- Spolupracovaly na natočení prvních čtyř videí ze série **ČAussig MňAussig**, seznamujících se zajímavostmi z minulosti Ústecka. Videá byla zveřejněna na sociálních sítích.
- Ve spolupráci s městem Ústí nad Labem připravily prázdninovou soutěž **Ústecký stopař** a natočily videa k její propagaci.
- Připravily komponovaný program pro seniory **Ústecká NEJ**.
- Přednášely a besedovaly o knize **Ženy a Frauen** v Městské knihovně v Děčíně, pro Klub seniorů v Ústí nad Labem a Lounech.

- V rámci Týdne bezpráví připravily přednášku **Nepřemoženy**.
- Uspořádaly několik výletů pro veřejnost – **Po zaniklých obcích kolem Milady, Po stopách skřítků a krajem orchidejí, Máchovou krajinou a Výlet na Kozí vrch a Blansko**.
- Účastnily se knižního festivalu **Záložka** v Litoměřicích
- Četly na **Literárním maratonu**.
- V rámci projektu **Měsíc X v regionálním tisku** pravidelně každý měsíc vybíraly tematické články z digitální knihovny Kramerius, které jsme po zpracování grafikem umísťovaly na panel do vstupní haly knihovny.
- Staraly se o **Semínkovnu**.
- Podílely se na redakční činnosti.
- Spolupracovaly na vydání publikace k 80. výročí naší knihovny.
- Aktualizovaly záložku **Region** na webu knihovny.
- Propagovaly studovny a její fond na vlastním instagramovém účtu **Do studovny KUK**
- Formou přednášek, seminářů i webinářů jsme se vzdělávaly.
- Pracovaly jsme a stále pracujeme na projektu **Literární místopis**.

V Ústí nad Labem 12. 6. 2026

Zapsala Jitka Haincová

Vědecká knihovna v Olomouci za rok 2026

V současné době se bibliografie nevydává. Bibliografická činnost je zahrnuta do oddělení Informačních služeb. Hlavní náplní je zodpovídání dotazů, zpracování **rešerší** (za rok 2025 bylo zpracováno 27, seznam je na stránkách knihovny) a **analytické zpracování regionálních článků**. Excerptováno je 44 regionálních periodik, články jsou zasílány pravidelně do ANL (za rok **2025 - 3254 záznamů**).

Oddělení Informačních služeb bylo sloučeno s Půjčovními službami a nyní funguje pod názvem Knihovni a informační služby. Analytickému popisu se věnují dvě pracovnice ovšem ne na plný úvazek.

Oddělení pracovalo na projektu ANL+, zpracováno bylo 1200 článků. V roce 2026 spolupráce pokračuje.

V rámci oddělení jsou řešeny otázky databází, přístup a práce s nimi. Jsou zpracovávány dotazy v rámci Ptejte se knihovny. Knihovna spolupracuje na chatu Ptejte se – 1x týdně. Zodpovězeno 79 dotazů.

V roce 2025 bylo 38 exkurzí pro 893 účastníků.

Oddělení pořádá kurzy práce s internetem pro seniory a zapojilo se do projektu Moudrá sovička, v rámci které bylo uskutečněno 23 školení na chytré telefony a tablety. Pokračují kurzy „Citační etiky“ pro střední školy a UPOL. Databáze REGO se udržuje v aktuálním stavu, v roce 2025 bylo přidáno 54 záznamů.

V rámci regionu není koordinována excerptce, každá knihovna si excerptuje záznamy z periodik dle svého uvážení, převládají periodika z obcí, dále pak regionální deníky a výběrově sborníky či periodika, o které je v knihovně zájem.

Knihovny v Olomouckém kraji

knihovna	Články za rok 2023	Excerptovaná periodika	poznámka
Měk Olomouc	280	3	Maže články, ke kterým nemá noviny
Měk Šumperk	33	4	
Měk Jeseník			nemají, kdo by to dělal
Měk Prostějov			Z technických důvodů
Měk Přerov	1850	27	1 pracovnice?
Měk Hranice	do 10	1	VVM
Měk Lipník	113	3	

Krajská knihovna v Pardubicích

Do lokální databáze vedené od roku 1998 bylo v roce 2025 prostřednictvím každodenní excerptce vytvořeno a do Souborného katalogu odesláno 1 473 analytických záznamů. Ve spolupráci s projektem ANL bylo vytvořeno a do Souborného katalogu ČR zasláno dalších 2 932 záznamů.

Dále jsme se zapojili do projektu osobnostiregionu.cz, vkládáme nová hesla. Tištěná bibliografie v roce 2025 vydána nebyla.